

JARNO R V A D O D A J

**Jestřabí
Lhota**

Májový speciál 2014

Speciální vydání k oslavě Májů

Co se v tomto čísle dočtete:

- historie Májů
- organizace lhoteckých Májů 2014
- výzva

(c) Oldřich Sálek
Mozektevidi.net

Úvodník paní starostky

*Stupuju na májový strom, budu mluvit jako hrom.
Stupuju na stoličku, budu zpívat písničku,*

*všeckněm pak sousedům hezkou, sousedkám i pannám českou. Hou, hahou!
Panny, nestupujte za vrátka, radši pojdte jen před vrátka.*

*Postoupněte jenom dále, abyste viděli krále,
ať vidí čeládka, biřice i kata.*

Protož nestupujte za dveře, abyste slyšely všechno dobře!

s námi společně oslavili.

Milá chaso Lhotecká,

máme tu opět po roce jaro a v květnu se opět sejdem v kole, abychom tuto událost jak se patří, oslavili. Tímto Vám jménem Obecního úřadu Jestřabí Lhota chci popřát, krásné počasí bez naducaných mráčků, spousta veselí, tance, hojnosti jídla a pití a především dobrou náladu a úsměv na rtech. Zároveň tímto zveme k tanci, poslechu všechny naše občany, aby tento zvyk Krásné jaro!
Iveta Týmová DiS.

Konec zimy, která byla symbolem strádání a smrti, slavili obyvatelé venkova různými slavnostmi. Po zimě přichází každoročně čas zeleně, rozkvětu a návratu života. Část obrozené přírody si lidé chtěli přinést do vesnic. Vznikla tak slavnost dnes nazývaná Máje, resp. **Staročeské Máje**. Jednalo se především o slavnost mládeže. Máje dostaly svůj název od symbolu přírody, který lidé každoročně přinášeli do vsi. Jednalo se o vysoký, převážně jehličnatý strom. Ten na kmenu zbavovali kůry a zdobili jej barevnými stuhami a zavěšeným věncem. Takový kmen symbolizoval muže, který protíná ženský prvek v podobě věnce. Společně tvořili symbol mládí a plodnosti. V Polabí se pro **Máj** rozšířil název **Král**.

Král vzhledem ke své výšce převyšoval většinu budov ve vsi a stal se tak dominantou a pýchou obce. Logicky se musel hlídat, neboť se stával terčem mládeže z okolních vsí. Ti se ho mnohdy pokusili pokácet, příp. odnést pryč. To pak byla pro ves ostuda, nehledě na starosti s obstaráním nového Krále.

Pod Králem se na konci oslavy **tančila Staročeská beseda**. Ještě předtím vedl průvod mládeže celou vsí a zastavoval se u každého domu, který byl označen zdobenou břízkou. Jednalo se o menší stromy, které lidé nazývali **Májkami**. Májku dostávala dospívající děvčata, kterým chtěli mládenci vyjádřit svou náklonnost. Ti si pak mohli v kole zatančit s mladou dívkou. Na oplátku dostal on i zbylá chasa pohoštění. Na tom mohla dívka ukázat, jaké dobroty se naučila připravovat. Samozřejmě k oslavě odnepaměti patřil i alkohol.

Takto došel průvod až ke Králi, kde mohla mládež představit svou verzi Staročeské besedy. Po jejím skončení následovala poprava krále. Jeho postava ke slavnosti neodmyslitelně patřila, jako symbol viníka všech špatností v obci.

Zpracovali: Petra a Lukáš Málkovi

Staročeské Máje - přípravy

Organizace Májů se předává z generace na generaci. S přípravou na slavnost se povětšinou začíná již několik měsíců dopředu. Je třeba nacvičit Staročeskou besedu a samozřejmě zajistit vhodnou kapelu. Další úkoly čekají až na samotný týden před slavností. Ta se v Jestřabí Lhotě koná vždy v sobotu v polovině května. Ve čtvrtek jedou mladí muži na Májky a pro Krále. Ten se musí pečlivě vybrat mezi stromy rostoucími uvnitř lesa tak, aby měl štíhlý kmen a vešel se do objímky na prostranství před hospodou. Kmen musí být rovný a zakončený krásnou korunou. Tímto je vlastně zahájena celá slavnost a mladí muži se při práci dostatečně pobaví. Nic nevadí, že se domů dostanou až za tmy.

V pátek vše pokračuje úklidem v okolí hospody, obecního úřadu a pomníku na návsi, kde bude později zahájen průvod státní hymnou a položením kytice k pomníku obětem válek. Dívky se starají o zdobení Krále a Májek, které budou stát na všech třech významných místech. Po vztyčení Májek dochází na samotného Krále. To jsou již přítomni i starší muži z vesnice, pro které je většinou příjemným úkolem pomoci mládeži s jeho stavěním.

V Jestřabí Lhotě se Král staví ručně pomocí lan a žebříků, vyjma několika málo let, kdy byl z důvodu povětrnostních podmínek stavěn jeřábem. Takové stavění není jen prokázáním síly a umu přítomných mužů, ale i divadlem pro jejich protějšky a děti. Vydanou energii mohou muži ihned doplnit v hospodě, kde se současně oslaví zdařilá práce a zavzpomíná na minulé stavění. Vzpomínání se často protáhne a ti nejvytrvalejší, vzhledem k manželství mnoha z nich i nejstatečnější, zůstanou u Krále až do svítání, aby ho hlídali před možnými vetřelci.

Poslední generace si oblíbily zvyk, který již také patří k tradici májových slavností. Jedná se o **noční malování a psaní po silnici**. Mládenci namalují před četné domy vtipné nápisy, které současně slouží jako taková malá kronika. Odráží totiž často události, které se ve vsi za poslední rok udály.

Ráno je třeba naspat alespoň několik hodin a po poledni začíná vrchol slavnosti.

Zpracovali: Petra a Lukáš Málkovi

Staročeské Máje - průvod

Průvod v Jestřabí Lhotě se zahajuje poněkud slavnostněji. Celý průvod začíná u pomníku obětí první a druhé světové války, kde na jejich památku zazní státní hymna a poté i slavnostní proslov starostky obce na zahájení celých májových slavností.

První zastávka se koná u domu paní starostky obce, odkud průvod dále pokračuje k dalším domům, které jsou označeny májkami, tedy u domů svobodných děvčat, a tančí se v kruhu.

Zpracovali: Petra a Lukáš Málkovi

Česká beseda

Po vzoru jiných slovanských národů vytvořil **Karel Link společně s Ferdinandem Hellerem** v roce 1862 skladbu s původním názvem Český salónní tanec. Beseda, která se skládala z lidových a zlidovělých písní je později známá jen pod zkráceným názvem Česká beseda.

Česká beseda je vrcholem slavností. Tančí na konci průvodu na prostranství pod Králem. Česká beseda byla sestavena z jednotlivých tanců, které mládež tančí v jednotlivých kolech. Ta jsou složena vždy ze čtyř párů. Dívky jsou oblečeny do krojů, které se v rodinách předávají po generace. Ve skutečnosti se nejedná o polabské kroje, ale zjednodušené kostýmy, které jsou kroji inspirovány. I kopie pravých polabských krojů budou o Májích k vidění. Ty jsou klenotem několika málo lhoteckých domácností. Chlapci jsou pak oblečeni do černých kalhot a bílých košilí. Dívky si chlapce před začátkem průvodu označí stuhou kolem krku, to aby si zvykali na budoucí chomout.

Organizace letošních Májů

Každý pátek od 18:00 NÁCVIK tance před hospodou (za špatného počasí v místním kulturním domě)

Dne: 2.5.2014 SOUTĚŽ

Májová oslava letos začíná již 2.5. soutěží ve vyndání špalku loňského Krále před místní hospodou. Zájemci o účast v soutěži se dostaví 2.5. před místní hospodu v 18hod. Určitě přijďte **HLAVNÍ CENA JE MALÝ SOUDEK PIVA A ŠPALEK, KTERÝ SE VYNDÁ :-)**.

Dne: 8.5.2014 ROZVOZ MÁJEK – čtvrtek v podvečerních hodinách

Dne: 9.5.2014 ÚKLID OBCE – před místní hospodou, sraz v 16:00, náradí s sebou. Budeme moc rádi, když přijdete účinkujícím pomoc.

STAVĚNÍ KRÁLE – kolem 19:00

Dne: 10.5.2014 OSLAVA MÁJŮ

11:45 hodin – shromáždění účastníků u Krále, generální zkouška a focení účastníků

13:00 hodin – začátek průvodu s doprovodem hudební skupiny Starostova dvanáctka

13:10 hodin – slavnostní zahájení Májů u pomníku na návsi

Poté průvod pokračuje k domu starostky obce a dále celou obcí. Letošní rok bude poprvé **ZMĚNĚNA TRASY PRŮVODU**. Bude uskutečněna z důvodu změny bydliště paní starostky a rozrůstající se vsi o nové domy. Trasa je pozměněna tak, aby byl průvod maximálně plynulý. Od domu paní starostky se půjde do lokality „U hřbitova“ a poté do části ve směru na obec Němčice. Dále půjde průvod podle zaběhnutého zvyku a skončí u budovy Obecního úřadu.

15:00 hodin – přestávka u hospody, kde se bude možné občerstvit. **Nejmladší část tanečníků ZATANČÍ ČESKOU BESEDU**. Toto je další změna pro letošní ročník. Je třeba je podpořit, neboť se jedná o budoucí pokračovatele tradice.

19:00 - 19:30 hodin – zakončení oslavy **zatančením České besedy a popravou krále.**

Z důvodů příjemné plynulosti oslav si vyhrazujeme právo na změnu času dle aktuálních podmínek.

20:00 hodin – začátek taneční zábavy, kde k poslechu zahraje hudební skupina Paragraf 202. Součástí zábavy bude nově DRAŽBA KRÁLE a samozřejmě již tradičně půlnoční Česká beseda pro dobrovolníky.

Vstupné: na průvod obcí je 20,-Kč, které bude možné platit během průvodu
na taneční zábavu je vstupné 100,-Kč

Během průvodu budou na pořádek dohlížet místní **drábové**, kteří se vždy velmi činí. V případě zadržení je lépe se včas vykoupit. V opačném případě lze skončit v místní šatlavě a nikdo přeci nechce přijít o letní prázdniny na svobodě.

Král a jeho družina. ↑

Výběřčí daní. →

Na závěr Vám tímto přejeme krásné prožití slavnosti a současně předem děkujeme všem účastníkům, ale i ostatním, kteří se zapojí a podpoří tak naše tanečníky. V dnešní rychlé době je třeba občas zpomalit a oprostít se od každodenního shonu. Lhotecké Máje jsou proto vhodnou příležitostí pro malé oddechnutí. Hezky se bavte!

Petra a Lukáš Málkovi

PODĚKOVÁNÍ A VÝZVA:

Děkuji Málkům za kvalitní zpracování informací o zdejší tradici. Přeji celé obci vydařenou oslavu jara a udržení místních tradic.

Uzávěrka pro příspěvky příštího čísla, které vyjde na konci června je **8.6.2014!** Zasílejte je, prosím, na m.i.k.i@klikni.cz. Chcete, aby i váš článek vyšel? Víte o něčem, co by nemělo ve Zpravodaji chybět (akce, zajímavost...)? Víte o někom, kdo by rád zveřejnil svou pisatelskou tvorbu...Neváhejte napsat! Přeji všem čtenářům pěkné čtení. Již nyní se můžete těšit na **Zpravodaj pro letní čtvrtletí.** *Lucie Přichystalová*